

Dojrzałość szkolna

Dojrzałość szkolna to gotowość do podjęcia przez dziecko zadań i obowiązków jakie stawia przed nim szkoła. Dojrzałość obejmuje: rozwój fizyczny oraz rozwój psychiczny: emocjonalny, społeczny i umysłowy a także poziom opanowania umiejętności i wiadomości przygotowujący dziecko do podjęcia nauki czytania, pisania i liczenia. Im pełniejsza jest ta dojrzałość, tym większa będzie gwarancja powodzenia dziecka w nauce.

Dojrzałość emocjonalna to:

- umiejętność kontrolowania i panowania nad własnymi emocjami, zdolność do przeżywania bogatego zróżnicowanego świata uczuć,
- zmniejszanie impulsywności reakcji dziecka, wydłużanie czasu przeżywania różnych stanów emocjonalnych.

Cechy dziecka dojrzałego emocjonalnie:

- rozstaje się z matką na czas pobytu w szkole,
- kontroluje swoje emocje (lęk, złość), nie uzewnętrznia ich w sposób gwałtowny,
- wierzy w swoje umiejętności,
- jest pewne siebie,
- adekwatnie do sytuacji okazuje uczucia,
- potrafi cierpliwie czekać na swoją kolej,
- przeżywa emocje takie jak: dumą, radość, zaciekawienie,
- potrafi skoncentrować się na zadaniu,
- odczuwa więź ze swoją grupą rówieśniczą, z wychowawcą,
- potrafi współodczuwać przeżycia innych dzieci,
- przeżywa radości i smutki związane z życiem klasy,
- prawidłowo reaguje na niepowodzenia, uwagi nauczyciela i innych osób dotyczące niewłaściwego zachowania,
- reaguje prawidłowo na pozytywne uwagi dotyczące zachowania i postępów w nauce.

Dojrzałość społeczna to przystosowanie form zachowania dziecka do wymagań środowiska społecznego.

Dziecko dojrzałe społecznie:

- prawidłowo nawiązuje kontakty z rówieśnikami i dorosłymi,
- potrafi współpracować w zespole pod nadzorem osoby dorosłej,
- przestrzega reguł życia w zbiorowości,
- przestrzega zawartych umów,
- podporządkowuje się dyscyplinie,
- wykonuje obowiązki
- jest samodzielne (w czynnościach samoobsługowych jak ubieranie się, mycie, czesanie, stara się być samodzielne w odrabianiu lekcji, spakowaniu tornistra),
- rozumie proste sytuacje społeczne,
- wie co jest dobre, a co złe (np. że nie wolno krzywdzić innych, niszczyć cudzej własności, przywłaszczać sobie znalezione rzeczy),
- dobrze się czuje w nowym środowisku szkolnym, z chęcią podejmuje zadania na rzecz innych,
- doświadcza przynależności do grupy,
- zna zasady społeczne i podporządkowuje się im,
- potrafi bawić się z innymi dziećmi,
- potrafi bronić swojego stanowiska,
- akceptuje, że osoba dorosła nie zawsze jest do dyspozycji dziecka.

Rozwój poznawczy i fizyczny dziecka 5 letniego

Dziecko 5 letnie w zakresie wiadomości o otaczającym środowisku społeczno- przyrodniczym powinno znać:

- pełny adres domowy, adres przedszkola,
- na podstawie obrazków i modeli środki lokomocji, maszyny niedostępne bezpośredniej obserwacji, np. kolej,
- czynności zawodowe i charakterystyczne cechy ubioru kucharek, górnika, hutnika, szewca, krawca itp.,
- zmiany zachodzące w życiu roślin i zwierząt w kolejnych porach roku (warunki potrzebne do rozwoju zwierząt i wzrostu roślin),
- rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych (ryba w wodzie, wilk w lesie),
- zależności temperatury i długości dnia od pory roku (zimno i krótki dzień- zima),

- określanie czasu: rano, południe, wieczór, wczoraj, jutro,
- dni tygodnia, aktualne pory roku.

W zakresie percepcji wzrokowej i słuchowej 5 latek potrafi:

- złożyć prostokąt z dwóch trójkątów wg. wzoru,
- uzupełnić brakujące elementy w postaci człowieka,
- naśladować słyszane głosy z otoczenia,
- rozróżniać wyrazy z opozycjami ze względu na stopień zbliżenia narządów mowy (kos- koc, płotek- młotek, pies- piec, nos- noc, ząb- dąb).

W zakresie sprawności motorycznej 5 latek potrafi:

- zmienić w biegu kierunek,
- wbiec do góry po schodach,
- wykonać 5 skoków na jednej nodze,
- skoczyć do przodu obiema nogami bez utraty równowagi,
- skoczyć do tyłu,
- przejść na palcach trzy metry nie dotykając piętą podłogi.

W zakresie motoryki małej 5 latek potrafi:

- ciąć papier nożycami,
- skleić papier klejem,
- nawlec na nitkę małe koraliki,
- lepić z plasteliny,
- odwzorować romb,
- narysować postać ludzką zaznaczając główne elementy ciała,
- poprawnie kolorować obrazki konturowe,
- odwzorować drukowanymi literami swoje imię,
- zapiąć guziki,
- rysunki wykonuje rozmieszczając starannie wszystkie elementy na całej powierzchni kartki.

W zakresie znajomości stosunków ilościowych, jakościowych, orientacji w przestrzeni 5 latek powinien:

- dokonywać klasyfikacji zbiorów wg. ich liczebności, porównywać zbiory przez łączenie w pary po jednym elemencie z każdego zbioru,
- porównywać wielkości przedmiotów, np. mały- mniejszy- najmniejszy,
- używać nazw figur geometrycznych (koło, kwadrat, prostokąt, trójkąt),
- klasyfikować zbiory wg. cech jakościowych,
- dokonywać podziału zbioru na podzbiory wg różnych właściwych elementów,
- różnicować pojęcia: na prawo, na lewo, naprzeciw,
- odróżniać prawą stronę ciała od lewej.

W zakresie wykonywania działań arytmetycznych 5 latek powinien:

- liczyć elementy zbioru do pięciu, jednocześnie pokazując palcem pięć przedmiotów,
- odwzorowywać zbiory za pomocą liczmanów lub znaków graficznych,
- porządkować układy zbiorów (w zakresie 6) wg ich liczebności wzrastających lub malejących,
- posługiwać się liczebnikami porządkowymi (do siódmy).

Rozwój umysłowy dziecka 6 letniego

W zakresie wiadomości o otaczającym środowisku społeczno- przyrodniczym 6 latek powinien:

- mieć tak bogate słownictwo, żeby wyrazić proste treści, opisywać obrazki zdaniem nie robiąc błędów gramatycznych
- z własnej inicjatywy zadawać pytania i odpowiadać na nie
- posiadać wiadomości na temat siebie i swojej najbliższej rodziny, znać nazwy zawodów wykonywanych przez rodziców i umieć wyjaśnić na czym one polegają, wiedzieć ile ma lat, gdzie mieszka, jak się nazywa
- znać nazwy zawodów
- nazywać dni tygodnia i pory roku zachowując odpowiednią kolejność.

W zakresie percepcji wzrokowej i słuchowej 6 latek powinien:

- wyodrębnić wyrazy w zdaniu
- różnicować głoski na początku i na końcu wyrazu
- dokonywać analizy i syntezy sylabowej i głoskowej wyrazów
- złożyć obrazek z części
- wyodrębnić szczegóły różniące dwa pozornie identyczne obrazki.

W zakresie sprawności motorycznej 6 latek powinien:

- być sprawny ruchowo,
- mieć dobrą koordynację ruchową,
- mieć dobrą umiejętność utrzymania równowagi- stać na przemian na każdej z nóg z zamkniętymi oczami,
- posiadać orientację w stosunkach przestrzennych (różnicować stronę lewą i prawą),
- chodzić do tyłu wzorem stopa- palce,
- zeskakiwać z 30 cm wysokości lądując na palce.

W zakresie myślenia i procesów pamięciowych 6 latek powinien:

- kojarzyć związki między kolejnymi faktami (np. w historyjkach obrazkowych),
- zastosować prostą klasyfikację, np. kolor, kształt czy wielkość stosując określenia co do tego pasuje, te obiekty są podobne, te są inne,
- umie szeregować przedmioty wg. długości, a zbiory wg. wielkości,
- odtwarzać zbiory,
- zapamiętywać polecenie wykonania kilku kolejnych czynności po kilkukrotnym powtórzeniu,
- zapamiętywać treści piosenek, przebieg zabawy.

W zakresie przygotowania do nauki matematyki 6 latek powinien:

- liczyć obiekty i rozróżniać błędne liczenie od poprawnego,
- wyznaczać wynik dodawania i odejmowania, pomagając sobie liczeniem na palcach lub na innych zbiorach zastępczych,
- ustalać równoliczność dwóch zbiorów, a także posługiwać się liczebnikami porządkowymi,
- określać kierunki i ustalać położenie obiektów w stosunku do własnej osoby, a także do innych obiektów,
- wiedzieć na czym polega pomiar długości i znać proste sposoby mierzenia: krokami, stopa za stopą.

W zakresie przygotowania do nauki czytania i pisania 6 latek powinien:

- potrafi określić kierunki oraz miejsca na kartce papieru, rozumieć polecenia typu: narysuj kółko w lewym górnym rogu kartki, narysuj szlaczek zaczynając od lewej strony kartki,
- uważnie patrzeć (organizując pole spostrzeżeniowe), aby rozpoznać i zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach,

- interesować się czytaniem i pisaniem,
- słuchać, np. opowiadań, baśni i rozmawiać o nich; interesować się książkami,
- układać krótkie zdania, dzielić zdania na wyrazy, dzielić wyrazy na sylaby; wyodrębniać głoski w słowach o prostej budowie fonetycznej.